Ажалай амжалтануудые арбидхаха!

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

Октябриин 9 1942 он ПЯТНИЦА № 240 (4052)

СЭН 15 МҮНГЭН

Оборонын Арадай Комиссариадта

Улаан Армиин политическэ составта сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые олгохо тухай

Оборонын Арадай Комиссар болбол дивизионно комиссар гэһэн Сэрэгэй нэрэзэргые олгобо гэбэл:

Иванов Павел Филатовичта
Крайнов Павел Ивановичта
Кулик Кирилл Панкратьевичта
Куприянов Геннадий Николаевичта
Коннов Иван Прокофьевичто
Орлов Иван Алексеевичтэ
Рудаков Михаил Васильевичта
Русских Александр Георгиевичто
Сосновиков Владимир Васильевичта

ОКТЯБРЬ СОО ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭДХЭЛЫЕ СҮМ ДҮҮРГЭХЭ

Социалистическэ ажахыһаа олзо доход болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг ехээр абаха!—энэ хадаа манай колхознигуудай мүнөө үеын маша харюусалгатай зорилго мүн. Тэрэ зорилгые тон һайнаар бэелүүлхэ ябадалһаа арьяатан дайсаниие алан хюдаха хэрэг дулдыдалсаха байһаниинь мартажа болохогүй. Мяха тоһо болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүд баатарлиг армидамнай буу зэбсэгтэй адли хэрэгтэй болоно.

Хоёрдохи жэлээ ябуулагдажа байгаа хүшэр хүшэ, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй энэ дайн хадаа колхозно таряашадай хүсэ шадалбариие шалгажа, тэдэнэр түрэл Армидаа таһаралтагүй туһаламжа үзүүлжэ шадаха байһаниинь элирүүлбэ. Дайнай үедэ дабхар шангаар ажаллажа, арад зоной алдар сууда гараһан габшагай хүнүүдэй тоо олошорһон ба олошоржошье байна. Түрүү хүнүүдээр толгойлогдоһон таряашан нийтэ урданайхиһаа улам ехэ тариһа хэжэ, мүнөө элбэг баян ургасаяа эгээл богонихон хугасаанда хуряажа абаһан, атар тарган адуу малаа улам олошоруулхын түлөө унтаха нойргүй, урма зоригтойгоор ажаллажа байха юм.

Колхозно таряашад Октябриин албарта ойе ойртожо байгаа үбэлые баһал ехэ эдибхи хүдэлгөөнтэйгөөр угтажа байна. Ерэхэ үбэлжэлгэшье урданайхиһаа эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Манай колхознигуудай үмэнэ мүнөө үедэ маша хурсаар табигдажа байгаа зорилгонуудай нэгэниинь—**адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые энэ октябрь һара соо заатагүй дууһаха** — зайлашагүй шухала. Энэ һарада эдибхитэй шангаар ажаллаха ябадалһаа һүрэг малаа садхалан дулаанаар ондо оруулха ябадал дулдыдаха болоод байна. Октябрь һара—олон малшадай ажал хүдэлмэриие шалгаха, шэлэдэг һайн малшадые олоно абаха, тэдэнэй эрхим ажалай арга онгые үргэн нийтын шалабари болгохо һара болог лэ!

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые энэ октябрь һара соо эрхэ бэшэ дууһаха тухай ВКП(б)-гэй Обкомой тусхайта тогтоолые бодото дээрэнь хүндэтэйгөөр бэелүүлхын тулада али нэгэн шалтагаанһаа артелиин ажалда оролсоогүй байһан хүнүүдые мүн үбгэд хүгшэд болон хүдөөгэй албан хаагшанар үхибүүдые дайшалан элсүүлхэ шухала. Мүнөө нэгэшье хүн миин байха ёһогүй. Колхозой бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанар ба бусад захиргаашанар хадаа хүн бүхэниие дүүрэн даалгабаритайгаар ажаллуулхын хажуугаар, хубаарита нормоёо хурдаар ажаллан, хүндэтэй һайнаар дүүргэжэ шадаһан хүшүүные алларшуулжа байха зэргэтэй. Тэдэнэй үүргэ гансахан хинан шалгахо ажалаар хизаарлахагүй байна. Үбэлжэлтэдэ бэлэдхэлые ударидан толгойлхотой хамта зоотехническэ заабаринуудые наряар сахигша байха үүргэтэй. Хүдөөгэй специалистнууд хадаа энэ харюусалгата хүдэлмэриин газаа таладань байха ёһогүй, харин тэдэнэр өөһэдынгөө бэеэр оролсожо, зохихо заабаринуудые үгэхэ, энэнэй ууха шанарыень үргэн нийтэдэ ойлгуулан таниулха зэргэтэй.

Түбхын түрүүндэ хото байрануудые хүсэд заһажа дулаалха, досоохиинь сэбэрлэхэ, үүдэ хушалгыень дулаалан бүглэхэ шухала. Адуу малаа хото хорёондоо оруулхаһаа урда тэрэнэй тарган тобирые, түбшэнтэй малые түс түстэнь илган таһалха хэрэгтэй. Таатай зохид байра бэлдээд, тэрээн доторoo кормушка хашалганууды хэхэ мүн лэ шухала. Энэ хадаа үбһэ тэжээлые арбилан гамтайгаар гаргашалха ябадалда туһагай байһаниинь үнгэрэгшэ жэлнүүдэй опытһоо мэдэгдэнэ. Һалхи шуурганһаа хамгаалха һарабша сарайнуудые мүнөөнһөө түхеэрхэ болоно. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын дутуу дунда юумэнь юу байгааб гэхэдэ, үбһэ тэжээлээ урихэ. малаа уһалха хэрэгые тоожо хэрэгсээхэгүй, шарай тугалнуудай байрые үргэлжэ түлин дулаалхагүй ба фермэнүүд дээрэ ажалладаг малшадай байра болон условиие онсолон шухалашалдаггүй байһан юм. Энэ дутагдалнуудые ерэхэ үбэлжэлгын үедэ дабтахагүйн түлөө мүнөөнһөө болохо ёһотойбди. Мүнөө үбэлжэлгын үедэ хэрэглэгдэхэ бүхы үбһэ тэжээлэй 40 процентнь фермэнүүд дээрэ зөөшэн асарагдаха ёһотой. Тэдэ үбэлэй үедэ үбһэ тэжээлээр үргэлжэ хангагданхай байхын түлэдэ хомут тоног аргамжа дээһэ болон шарга тэргэнүүдые шанартай һайнаар түхеэрэгты!

Малажалай амжалтые мэргэжэлтэ шадабаритай малшад шиитбэрилнэ. Хаана шадамар бэрхэ шэн зоригтой малшад ажалланаб, тэндэ түлынь хоролтогүйгөөр тарган тобироор түлжүүлэгдэдэг, тэрэ фермэнь адуу малаа түсхэн олошоруулжа шададаг байна. Манай газетын үсэгэлдэрэй номерто Гэгээтын габшагай залуушуулай габьяата ажал тухай бэшэгдээ һэн. Залуу патриодуудай зоригтой ажалай ашаар, Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз малажалые хүгжөөхэ жэлэйнтэ түсэбые 100 процент дүүргэбэ. Энэ артелидэ түсэбһөө үлүү 300 шахуу хони ямаад, 30 гаран гахай түлжүүлэгдэжэ байна. Тэрэнһээ гадна 1943 оной уялгата тушаалта болгон гүрэндэ 20 үхэрнүүдые үгэбэ.

Эдир залуушуулай эдибхи зүтгэлөөр артелиин адуу малай тоо толгой эрид олошоруулагдажа байһан тухай элы тэды олон баримтанууд бии. 17 наһатай эдир һаалиша Гармацу Банзаракцаевагай үүсхэлээр Бичүрын аймагай Крупскаягай нэрэмжэтэ артель урданайхиһаа нилээн ехэ һү абадаг болонхой. Галзуу фашистнарай добтолходо Гармацу малажалай фермэдэ ерэһэн байгаа. Мүнөө жэлһээ үлүүтэй ажаллаад байхадаа Гармацу Банзаракцаева габшагай малшан боложо алдар сууда гараа. Эгээл иимэ шатабаритай бэрхэ малшадаар малажалай фермэнүүдые бүрдхэхэ ёһотойбди. Колхозой фермэнүүд дээрэ шэнээр ерэжэ ажаллагшадта шухала туһаламжануудые түүлхыень фермэнүүдые даагшанарһаа болон ажалай дадалгатай хүүшан малшадһаа эритдэнэ.

Адуу малаа садхалан ба дулаанаар үбэлжүүлхэдэ хэрэгтэй болохо бүхы зүйлнүүдые бүрин хэжэ дууһахын түлөө октябрь һара соо иимагта стахановскаар ажаллая!

Октябриин 8 ТАРЯАХУРЯАЛГЫН ФРОНТҺОО

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). „Манай аймагай колхозууд хадалгые хүсэд дууһажа, таряа сомолго сохилгын ажалые түлэг дундань ябуулжа байна",—гэжэ Баргажанай аймагай газартаряалангай таһагые даагша нүхэр Вылков манай редакцида мэдээсэбэ.

—Тэдэ хуряалга урданайхиһаа удааржа байһыень тэмдэглэхэтэй хамта энэ жэлдэ улам ехэ газар дээрэ тариһга хэһэниие тодорхойлоо. Ажалай темпые хурдадхахын тулада зохихо хэмжээнүүд захиргаанай талаар абтажа байна. Гараар сомолго хэгдэжэ, бии байһан мори тэргэнүүд энэ ажалда элсүүлэгдэнхэй. Сомолгын ажалые ойрын хэдэн үдэрнүүдтэ эрхэбэшэ дууһаха лозунгтойгоор манай аймагайхид тэмсэжэ байна.

Улам эршэмтэйгээр ажаллая!

Малажалай түрүүшүүл

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомольско-залуушуулай фермые даагша нүхэр Дулмажаб Батодоржиева (зүүн гарһаа).

Сэлэнгын аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско-залуушуулай фермые даагша нүхэр Ачита Аюшеев.

Эдэ нүхэд болбол малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хэрэгые эршэмтэйгээр ябуулжа байха юм.

К. Вдовинагай фото.

30 гаран мянган пуд таряан тушаагдаба

Прибайкальска аймагай колхозууд октябриин 5-най мэдээгээр гүрэндэ 30 гаран мянган пуд таряа ба МТС-эй хүдэлмэриин түлөө 1.800 пуд таряа тушааба.

Таряатушаалгаар Турунтаевска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Макаров) түрүү һуури эзэлнэ. Картаабха ба овощь тушаалгаяа энэ колхоз түни тушаажа дүүргэнхэй. Шэнэ ургасаһаа 618 центнер таряа гүрэндэ тушааба. Үлэгшэ хэды центнер таряагаа һаеын 2—3 үдэрнүүдтэ тушаажа дүүргэхээ байна. Таряатушаалгаа Ильинскэ сельсоведэй «1 Май» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мартынов) мүн дүүргэхэ болонхой.

Эдэ колхозуудай членүүд Агуу ехэ октябриин XXV жэлэй ойн һайн үдэрые гүрэнэй урдахи уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэжэ ехэхэн илалтатайгаар угтахаа байна.

Ф. ВОРОНЦОВ.

Болзорһоон урид

Республикымнай колхозуудай таряалан, тогууд дээрэ илалтата хүдэлмэри үдэр һүнигүй шэрээгдэжэ байна. Шамдуу шанга хүдэлмэриингөө ашаар 1942 оной хүдөө ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, энэ талаар бага бэшэ амжалта түйлажа байһан колхозуудай тоо олошоржо байна.

Сэлэнгын аймагай түрүү колхозууд—Сэлэндүмын сельсоведэй «Авангард», «1-ое Мая» ба Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ тушаагдаха картаабха ба овощьеэ сүм тушааба. Огурцы ба помидор тушааха түсэбөө аймагай бүхы колхозууд дүүргэбэ.

Сэлэнгынхиһээ Иволгын аймагай колхозууд гээгдэнэгүй. Саянтын сельсоведэй «Красный Октябрь», «Коминтерн» ба Маяковскын нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таряатушаалгые сэрэгэй гуримаар эмхидхэжэ тушаагдаха ёһотой таряагаа бэлэдхэлэй пунктда тушааба. Эдэ колхозууд Улаан Армиин фонддошье үгтэхэ таряагаа оруулбэ.

Республикын буса буса районуудай түрүү колхозууд гүрэнэй урдахи уялгануудые, тэрээнэй тоодо таряа, картаабха ба овощь тушаалгануудые хаһа болзортонь тушаажа байна.

Октябриин XXV жэлэй ойн һайн үдэр дүтэлжэ байна. Энэ агууехэ һайн үдэрые шэнэ шэнэ илалтаар угтахын түлөө эхэ оронойнмнай бүхы хүдэлмэришэд ба колхозно таряашад Октябриин урда тээхи социмүрысөөндэ нэлэнхы олоороо оролсобод.

Энэ түүхэтэ һайн үдэрые гүрэнэй урдахи бүхы уялгануудые сүм дүүргэжэ, немецко-фашистска бузарнуудые газар дайдаһаа намнан зайлуулжа, үнэһөөрынь үгы хэхэ ябадалдань Улаан Армидаа туһалха гэһэн иимэ зорилго манай республикын бүхы колхозууд урдаа табиха ёһотой.

Н. СЕРГЕЕВ.

Таряатушаалгые эрид шангалха

ХЭЖЭНГЭ. Эндэхи колхозууд энэ жэлэй сэрэгэй ургасые сэрэгэй гуримаар хуряажа дүүргэхээ байна. Мүн энээнтэй хамта түрүү колхозууд таряасохилго ба гүрэндэ тушаалгаа эмхитэйгээр ябуулжа, ойрын үдэрнүүдтэ таряатушаалгаар гүрэнэй урдахи уялгануудые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Эдэнэй нэгэ жэшээнь Чесанын «Коминтерн» колхоз болоно.

Эндэ хүдэлмэришэдэй хүсэн зүбөөр эмхидхэгдэһэнэй ашаар, хуряалгын хүдэлмэри бүри сентябриин 20 гэранаар дүүрэ. Хуряалгынь шанар һайн гэһэн сэгнэлтэ абанхай. Мүнөө хуряагдаһан таряанииинь бүгэдэ боогдожо, 60 шахуу процент һүрилэгдэхэ зуураа сохилгонь холо гээгдээтүй. Сохигдоһон 420 га газарһаа 1020 центнер эрхим һайн таряа абанхай. Һүүлэй мэдээгээр гүрэндэ гурбан мянга шахуу пуд таряан тушаагдаад байна. Таряатушаалгые 70 мореор таһалгаряалгүйгөөр ябуулна.

«Коминтерн» колхозһоо «Манай ажал», «Ударник» ба «Октябрь» колхозууд гээгдэнэгүй. «Ударник» колхоз 3 мянга шахуу пуд таряа тушааба. Эдэ колхозуудай членүүд таряасохилго ба гүрэндэ тушаалгада бүхы хүсэнүүдээ элсүүлжэ гүрэндэ тушааха ёһотой таряагаа октябриин 20-до сүм тушаажа дүүргэхын түлөө үдэр һүниие таһалгүй ажаллажа байна.

Тиихэ зуура, Доодо-Худанай, Ворошиловай. Дээдэ-Худанай Тельманэй ба Кировэй нэрэмжэтэ колхознигуудта таряасохилго ба гүрэндэ тушааха ябадал тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ амжалан сагай хүдэлмэриһөө үшөө арсаагүй, харин хооһон үгөөрөө «сохижо ба тушаажа» байһаар байна.

Эхэ орон ба фронтдомнай үдэрһөө үдэртэ бүри ехэ таряа талха хэрэглэгдэжэ байна. Энээниие хэн үгэхэб? Социалистическэ хүдөө ажахымнай үгэхэ байһаниинь лабтай. Иимэ хадань Октябриин урда тээхи социмүрысөөндэ оролсожо, гүрэнэй урдахи бүхы уялгануудые, тэрээнэй тоодо таряатушаалгаа хүсэд дүүргэжэ, Октябриин XXV жэлэй ойн һайн үдэрые урда нэгэшье килограмм таряа ба бусад зүйлнүүдэй талаар үри шэрэгүй угтаха ёһотойбди.

Ц. ГУТАЙСКИЙ.

ДАЙСАНДА ДАБХАР СОХИЛТО

—Мүнөө үедэ сэрэгэй кадрнуудые бэлэдхэжэ, нүхэр Сталинай түүхэтэ приказые дүүргэхэһээ бэшэ, ондоо ямар зорилго ба хүндэлэл байха гээшэб,—гэжэ Баргажанай аймагай осоавиахимай түрүүлэгшэ нүхэр Фомин мэдүүлдэг. Сэрэгэй кадрнуудые бэлэдхэлгэ хадаа Баргажанай осоавиахимай хүдэлмэридэ гол һуури эзэлэнхэй. Агаарай ба химическэ добтолгоһоо хамгаалалтада һуурин зониие уялгата ёһоор һургаха тухай СССР-эй СНК-гэй 1941 оной июлиин 2-ой тогтоолые бэелүүлхэ талаар Баргажанай аймаг нэгэн түрүү һуури эзэлнэ. Август 1-эй мэдээгээр аймаг дотор 8 мянга шахуу хүнүүд һургагдаба. Энэ арми агаарай ба химическэ добтолгоһоо хамгаалха хэрэгые хүсэд шудалжа гараба. Гадна, үшөө 1.373 хүнүүд эхэ хүдэлмэри дээрэ һургагдажа байна. Эндэ хүдэлмэриин хэды халуун үе байбашье оборонын хүдэлмэри заашье һаатагүй, харин бүри эршэмтэйгээр ябуулагдаа.

Партийна, комсомольско эмхи зургаануудай халуун туһаламжаар мүн буудалгыншье кадрнууд бэлэдхэгдэжэ байна. «ВС»-то 382 хүнүүд нормо үгөө. Мүнөө үшөө 150 гаран хүнүүд нормо үгэхөөр бэлэдхэжэ байна. Ехэшүүлһээ багашуушье гээгдэнэгүй, «ВС»-то 50 гаран багашууд нормо үгэбэ.

Эндэ басагад эхэнэрнүүдэй хэдэн олон подразделенинүүд эмхидхэгдэжэ, нилээд олон эхэнэрнүүд һуралсажа байнад. Телятниково-Уринска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эдибхитэ нүхэр Зверьков эхэнэрнүүдэй подразделени 26 эхэнэрнүүдэй составтайгаар эмхидхэбэ. Энэ подразделенидэ һурагшадай 20 гаран хүнүүдынь һайн ба отлично гэһэн сэгнэлтэ абаһан байна.

Аймагай буса буса колхозуудаар оборонно хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Оборонно хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ комсомолнууд эдибхитэйгээр хабаадалсана. Читканска сельсоведэй XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо комсомолка нүхэр Зарубина гэгшэ бүхы оборонно хүдэлмэринүүдые һайнаар табижа шадаа. Энэ колхозой олонхи колхознигууд агаарай добтолгоһоо хамгаалха бэлэдхэлые дүүргэбэ.

Сэрэгэй кадрнуудые бэлэдхэхэтэеэ хамта, эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэн дэлгэрэнгэйгээр ябуулагдажа хоёрдохи квартал соо осоавиахимда 248 шэнэ членүүд абтаһан байна.

Манай осоавиахимэй бүхы эмхи зургаанууд агуу ехэ Эхэ ороноо хамгаалгын дайнай үдэрнүүдтэ иимээр хүдэлмэрилхэ ёһотой.

Д. КОЛМАКОВ.

Ленинградай агууехэ һүр һүлдэнь

«Немецкэ сэрэгүүд Ленинградта сүмэрэн оробо» гэжэ нэгэ жэлэй саада тээ берлинскэ радио дамжуулһан байгаа. Тэрэ һүни немецкэ һамгад урин зөөлэн оро дэбисхэр соогоо амтатайханаар унтаа һэн. Тэдэнэр хадаа Россин хоёрдохи столициие эрэнүүдэй тоножо дээрмэдэжэ байна гэжэ зүүдэлбэ, тиихэдэнь тэдэ эрэнүүдынь аман соогоо түбэржэ хараалһаар тэрэ һүни үхэжэ байгаа.

Карлушка-колбасник немецкэ гүү унаад невскэ проспект дээгүүр ододорголбогүй ха. Мүнөө болоходо «Кенигсберг альгемейни Цейтунг» гэдэг газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Ленинградай ба Кронштадай үхэр буунууд бултадаа таһалгаряагүйгөөр буудажал байна. Энэ хадаа немецкэ нервнүүдэй туршалта мүн». Хүнүүдые үлгэжэ алагшад гомодолтой байнад, алуурша, «Басагаанай гомодол» гэдэг романс дуулаха гэнэл. Шуһаша хобдог колбаснигууд яндан муу эхэнэрнүүдэй нервтэй байшоо. Тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө үхэр буунуудаар Ленинградые бута сохихо гэжэ бодоһон байгаа. Тэдэнэр хадаа ленинградска снарядуудые тэсэжэ туршаха сат болохо юм гэжэ мэдэбэгүй. Тэдэнэр хадаа бидэниие «гэдэ хатуу болошоо» гэжэ сухалаа хүрэнэ. Тэдэнэй минын тэһэрхэдэ бидэниие үхэхэ үмхирхэ юм, тэдэнэй бомбоһоо бидэниие ухаа мэдээ алдаха юм. бидэниие гээрхэ гутарха юм гэжэ тэдэнэр һанажа болоо гээшэ ха.

Бидэнэр нээрээшье гэдэ хатуу болообди. Бидэнэр Ленинградай үбэлые мартаагүйбди. Бидэнэр агууехэ городой шархыень хаража байнабди. Бидэнэр Ленинградай түлөө тэдэнэртэй тоосоогоо хээгүй байнабди. Энэнэй хойто тээ тоосоогоо хэхэбди. Даб дээрэ Кенигсбергскэ эрэ нохосууд Ленинградай дэргэдэ задатка абажа байнад, тиихэдэнь кенигсбергскэ үлэгшэнүүд гэртээ байгаад түрүүшынгээ повесткые агаарһаа абаба.

«Кракауэр Цейтунг» газетын сэрэгэй корреспондент Ленинградые хамгаалагшадта мүн лэ дурагүй. Тэрэ хадаа иигэжэ бэшэнэ: «Манай позицинууд тээшэ буугай гал ба утаанай долгин эбхэржэ ерэнэ: һандаржа бутарһан гэрнүүд сооһоо советскэ солдадууд гаража, ерэнэ, тэдэнэй тоонь олон болоно, тэдэнэр хадаа СС гэдэг полицейскэ дивизиие атаковална, «Ура» хашхаралдана, тэдэнэй олонхинь дуулалдадагшье байха юм». Полицейскэ яндан тэхэнүүд—шоро муутай СС-тэн. Тэдэнэр хадаа ондоо абяа шэмээ дуулаха дуратэй гэбэл: үхибүүдэй өөлолдоон, үлтэгдэжэ алагдагшадай хаахиралдаан, парижска кабак соохи фокстрот ба шампанскын таглаариин охин—эдэниие дуулаха дуратай. Тэдэнэр ородой үхэр буунуудай нэрьехые дуулаха дурагүй, шэхэниинь хэбэриг байна. Тэдэнэр хадаа манай дуунуудые һайшаанагүй, тэдэнэр хадаа ородой «ура» хашхаралгые тэсэнэгүй. Тэдэнэр хадаа Ленинград тээшэ хобдог хомхойгоор харана, тэдэ энэ город дабгадашагүй бүхэ байна.

«Фелькишер беобахтер» гэдэг газетэдэ колбасник Зейберг гэгшэ иигэжэ бэшэнэ: «Энэ Хойто далайн эрье дээрэ харин оронойхидой ородуудай бариһан айхабтар ехэ ба хэндэшье хэрэггүй городһоо финскэ солдадуд миил 30 километр холо байна». Тэрэ колбасник хэды километр болохыень тоолоо—тиижэшье шадаха байха. Зүгөөр нүгөөдыень тоолоогүй гэбэл ородой зүрхэнэй хүсые хэмнээгүй байба. Зэбүүн муухай лахтарьнууд километрнүүд дээрэһээ бэшэ, харин советскэ боецүүдэй эсэргүүсэлтэ дээрэһээ Ленинградһаа холо байна. Финнүүд энэ агууехэ город тээшэ өөһэдынгөө загаһан нюдөөр бэлтыһэ харахань лэмы. Нотоон виноград лахтарьнуудта гэжэ ургаагүй юм, Петр город немецкэ колбаснигуудта гэжэ байгуулагдаагүй юм.

«Аян-Суунга» гэдэг газетэдэ лахтарь иигэжэ хүсэнэ: «Петрын городые бэһэлһэн ябадалые дүүргэхэ сагыень хүлеэн ядажа байнабди. Ленинград ородуудай гарта байһан сагта бидэндэ аюултай зандаа байха. Энэ город хадаа хойшолонгүйгөөр диилдэжэ абтаха ёһотой». Мосько нохойн яр-яр хүсахада шэхэндэ хажар байдаг. Тэдэ, немецэй шүдөө түүр солиюулһан шаарта лахтарь шургажа шадахагүй. Эдэнэр нэтэрүү зоригууд болбол Петрын городые, Пушкинай городые, Ленинэй городые диилэжэ абаха һанаатай. Тэдэнэр агууехэ город тээшэ хаража хүсанад. Ленинград лахтарьнуудта «аюултай» байгаа юм ха. Һарьһаа үрэмшөөдэ гү, али шара шубуунда нарашье аюултай байжа магадгүй. Хэрбээ Ленинград лахтарьнуудта угаа дүтэ байһан дээрэһээ таарамжагүй байгаа хадань, тэдэниие саашань болгожо шадахабди. Хэрбээ тэдэнэр саашаа болохо дурагүй байгаа хадань, бидэнэр «наһан үе соогоо нойрсохоор» амаруулжашье шадахабди.

Загаһан нюдэтэй эдэ һохорнууд манай городой агууехэ һүр һүлдыень хаража шаданагүй. Бидэнэй хоро үһөө тэдэнэр гайхалтай байна гэжэ нэрэлнэ. Тэдэнэр юу хүлеэдэг байгаа гээшэб? «Хөөрхэйнүүд, манай хүзүүн дээрэ забилжа һуугыта», гэжэ лахтарьнуудта хэлэхыемнай хүлеэжэ магадгүй. Колбасник-карлушкые хүндэтэйгөөр хүлеэн угтажа, тэрэнэй унажа ябаһан гүүень үбэлэй Ордон тээшэ хүтэлхэ юм гэжэ һанаһан байжа магадгүй.

Советскэ эдир залуушуул яахадаа Россин түлөө ами бэеэ үгэхөөр бэлэн байна гээшэб гэжэ лахтарь гайхана. Тэдэ тэрэш—өөрынгөө эхэ ороной түлөө бэшэ, харин германиин түлөө үхэжэ байгаа—лахтарь ха юм. Тэрэ хадаа миил хүлһэншэн гээшэ, тиимэһээ түрэл газар уһаяа хамгаалжа байһан манай боецүүдэй эрэлхэг зоригыень ойлгожо шадахагүй байна. Гэбэшье бидэнэр үхэхэ дурагүйбди. Бидэнэр хэрэгтэй болоһон сагтань үхэхөөр бэлэн байнабди, бидэнэр айхагүйбди, гэдэргээ сухарихагүйбди, зүгөөр амиды байха дуратайбди. Бидэнэр Ленинградһаа амар мэндэ байжа, 25 Октябриин проспект дээрэ яларма галнууд дахяад носохыень, һандаргагдаһан гэр байшангууд һэргэжэ бодохыень, Зуунай сад соо үхибүүд хүхюун сэнгэлигээр шууяжа наадахыень хүсэжэ бодожо байнабди. Бидэнэр Россимнай амиды мэндэ байхые, Кавказай сэсэрлигүүд соо жэмэс болбосорхыень, Волга мүрэнэй пароходуудай гэрэлнүүд дахяад туяа татан ябахыень хүсэжэ бодожо байнабди. Манай басагад энеэлдэжэ наадажа ябаг гэжэ бодонобди. Манай эжынэр амгалан түбшэн унтажа байг гэжэ бодонобди. Бидэнэр амиды мэндэ байха дуратайбди. Бидэнэр үхэхэ дурагүйбди. Бидэнэр немецүүдые ба лахтарьнуудые алажа, хюдажа дууһаал, газарта булаха гэжэ бодонобди.

Пушкин, Гоголь, Достоевский Ленинградые магтажа бэшэһэн байха. Энэ хадаа дэлхэй дээрэ эгээн һайхан город мүн. Хэрбээ энэ городые нэгэтэншье зүүдэндээ хараа хадаа, мартажагүйш. Энэ хадаа эгээн сэсэн город. Тэрэнэй түүхэ домогынь хүнэй ууража тархин мэтэ олон һудаһатай байха юм. Энэ хадаа Россин ууража тархинь, энэ хадаа дэлхэйн бүмбэрсэгэй ууража тархинь мүн. Гансал мулхи мунхаг колбасник тэрэниие «хэндэшье хэрэггүй» гэжэ хэлэжэ шадаха. Бидэнэр немецтэй арсаха гэхэгүйбди. Тэрэнэй толгойнь хооһон, арһаниинь бегемодойхидол адли байна. Бидэнэр Ленинградайнгаа түлөө, өөһэдынгөө омогорхолой түлөө, Россин омогорхолой түлөө немецтэ туулган тобшоор харюу үгэхэбди.

Тэдэнэр Ленинградта орохогүй. Тэдэнэр Ленинградһаа холо ошохогүй. Үһөөгөө абаха саг дүтэлжэ байна.

Үхибүүдэйнгээ хуурсатай түлөө, эхэнэрнүүдэй уйдхарай түлөө, Ленинградай гашуудалай түлөө, немецые сохи, лахтарьнуудые сохи, тэдэниие үхэсэ сохижо, дууһан һалгаа!

Эльа ЗРЕНБУРГ.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҺОО

Октябриин 6-ай үдэшын мэдээсэл

Октябриин 6-ай туршада манай сэрэгүүд Сталинградай оршондо ба Моздогой оршондо дайсанда эсэргүү байлдаануудые хэбэ. Бусад фронтнууд дээрэ шухала хубилалтанууд болоогүй.

* * *

Октябриин 5-да манай авиациин частьнууд фронтын элдэб участогууд дээрэ 5 немецкэ танк, сэрэгүүдые һуулгаһан 25 автомашина, горючитай 5 автоцистернэ гэмтээһэн гү, али үгы хэһэн, һомо хэрэгсэлтэй 3 склад тэсэлһэн, артиллерийскэ 5 батарейн буудалгые дараһан дайсанай нэгэ рото ябган сэрэгые тараан сохиһон ба варьмыень үгы хэһэн байна.

* * *

Сталинградай оршондо хатуу шанга байлдаанууд үргэлжэлһөөр. Дайсанай танкнууд ба ябган сэрэгүүдэй томо хүсэнүүд заводской поселко тээшэхи манай позицинуудые таһаралтагүй атаковалба. Үдэрэй тэн багта 12 немецкэ танк поселкын нэгэ кварталда сүмэрэн орео. Манай оборонэ худар хүшүүран ороһон дайсанай танкнуудые үгы хэхын тула манай частьнууд байлдаа хээд, сүмэрэн ороһон 12 танкнуудай 11-е үдэрэй дүүрэхэ тээшэ үгы хэһэн байгаа. Н-скэ соединениин боецүүд үдэрэй туршада нэгэ батальон шахуу немецкэ ябган сэрэгүүдые үгы хэжэ, 18 танк гэмтээжэ ба шаажа, винтовкын ба пулеметнэ буудалгаар дайсанай 3 самолетые унагааба.

* * *

Сталинградһаа баруун-хойгуур Н-скэ частиин боецүүд дайсанай үсэд шанга эсэргүүсэлтые даран илажа нэгэ бага урагшаа дабшаба. Эдэ байлдаануудай үедэ 500 шахуу немецкэ солдат ба офицер, 3 танк, 9 ехэ буу, 2 минометно батарей, 3 миномет ба дайсанай 13 пулемет үгы хэгдэбэ. Н-скэ гвардейскэ частиин подразделени нэгэ һуурин газарай захада сүмэрэн ороод, 10 ДЗОТ ба блиндаж һандаргажа, 150 гитлеровецые хюдаһан байна.

* * *

Моздогой оршондо Н-скэ частиин артиллеристнүүд ба минометчигууд дайсанай 3 атакые тогтоон бариха зуураа, 4 танк, 10 пулемет, 2 автомашина, 200 шахуу гитлеровецые үгы хээ. Минометчигууд нүхэд Кабаков, Горбунов, Смирнов ба Филиппов гэгшэд 100 шахуу немецкэ солдат ба офицерые хюдан алаба. Ондоо нэгэ участок дээрэ 4 дахин хоёр тээшээ ороһон нэгэ һуурин газарай түлөө айхэбтар шанга байлдаанууд болоо. Үсэд шангаар байлдаһанайнгаа һүүлдэ манай часть тэрэ һуурин газарые орхибо.

* * *

Хоёр үдэрэй саада тээ Синявинын оршондо дайсан болбол 2 дивизиин хүсөөр манай позицинуудые атаковалаа. Дайсанай бүхы атаканууд тэдэнэртэ ехэ гээлтэтэйгээр гэдэргээ сохигдобо. Эдэ байлдаануудта немецүүд 16 танк, 4 000 шахуу солдат ба офицерээ гээһэн байна.

* * *

Новороссийскһаа зүүн-урдуур манай частьнууд дайсанай томо хүсэнүүдэй атакые тогтоогоод, эзэлһэн рубежнүүдээ батаар барижа байна. Байлдаанай болоһон газар дээрэ дайсанай 200 гаран үхөөр үлэбэ. Нэгэ немецкэ танк гэмтээгдэжэ, дайсанай 6 артиллерийскэ батарейн буудалга дарагдаа.

* * *

Нүхэд Краснолуцкий, Фомин ба Шевелев гэдэг командирнуудтай авиачастиин летчигууд дайсанай аэродромдо добтолго хэбэ. Дайсанда мэдэгдэнгүйгөөр зориһон газартаа гаража ерээд бомбонуудые хаяжа, газар дээрэ байһан немецкэ самолетуудые пулемедуудаар буудаа. Добтолго хэгдэһэнэй эсэстэ 5 немецкэ самолет үгы хэгдээд, 3 самолет гэмтээгдэһэн байгаа.

* * *

«Һуурин газарые эзэлхэ гэһэн һэдэлгэнь манай полкдо ехэ үнэтэй болоо. Бидэнэр хэдэн дахин добтолго хээд, дабагдашагүй буудалгын хана мүргөөд, хүшэр хүндэ гээлтэнүүдтэ орожо гэдэргээ сухарихан байгаабди. Бидэнэрэй гэдэргээ сухарихада хойномнай байһан немецүүд бидэнэрые буудаа һэн. Бидэнэр хоёр талаһаан буудуулжа үшөө ехэ гээлтэдэ орообди. 1-дэхи рото соо хориһоо олон бэшэ солдат үлэһэн байгаа. Зоригоо унаһан солдадуудые һэргээхын тулада офицернууд болбол Украин ба Крымһээ таанарта газар үхэбди гэжэ солдатуудта найдуулан хэлэһэн юм. Теэд тэрэнишье өөртэй туһа болоогүй. Олон солдадууд Гитлерэй түлөө дайлалдаха дурагүй. Эдэнэр хадаа немецүүдтэ дурагүй, тэдэнэрые дай үүсхэһэн гол гэмтэй хүнүүд гээшэ гэжэ тоолодог юм», гэжэ 1-дэхи румынска ябган сэрэгэй дивизиин 5-дахи Егерскэ полкын 1-дэхи ротоһоо Сталинградһаа урдуур плендэ абтаһан солдат Марин Диакон гэгшэ хөөрэнэ.

* * *

Ленинградска областьдо гитлеровецүүдһээ сүлөөлэгдэһэн Панфилово гэдэг деревниин арад зон немецко-фашистска золигуудай шуһата муухай аашын тухай хөөрэнэ. Немецкэ карательна отряд 16 колхозницые арестовалаа. Гитлеровецүүд партизануудай байһан газарые хэлэжэ үгэгты гэжэ тэдэнэрэй урда эрилтэ табиһан байгаа. Советскэ эхэнэрнүүд асуудалдань харюу үгэхэеэ арсаһан юм. Тиихэлээрынь гитлеровскэ бандидууд нэгэ колхозницые баряад сарай доро үлгэжэ алаад, тэндээ арестовалагдаһан хүнүүдэй асуултынь хэдэг байба. Теэд энэншье советскэ натриоудуудые айлгаагүй. Тиихэдэнь немецко-фашистска хара золигууд колхозницануудые зэрлиг муухайгаар тамалжа, жадаар хадхажа, хүхынь отолоод, һүүлээрынь керосин адхажа галдаа.

* * *

Ремшейд гэдэг городто (Баруун Германи) «Стальиндустри» гэдэг заводой хүдэлмэришэд администрациингаа урда: салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, хаһалга ба штрафуудые болюулха, эдеэ хоолые һайжаруулха гэһэн эрилтэ табиһан байгаа. Эдэ бүхы эрилтэнүүдые администрацинь хэрэгсээгээгүй. Тиихэлээрынь олон цехүүдэй хүдэлмэришэд хүдэлмэридөө орохые арсаад, забастовка соносхоо. СС-тэн 300 гаран хүдэлмэришэниие арестовалаад, түрмэдэ хаагаа. Арестовалагдаһан 14 хүнүүд, тэрэ тоо соо 3 итальянец ба 5 француузууд сохюулһан шаншуулһанһаан болоһо үдангүй үхэбэ.

Октябриин 7-ой үглөөнэй мэдээсэл

Октябриин 6-ай һүниин туршада манай сэрэгүүд Сталинградай оршондо ба Моздогой оршондо дайсанда эсэргүү байлдаануудые хэбэ. Бусад фронтнууд дээрэ ямаршье хубилалтанууд болоогүй.

* * *

Сталинградай оршондо хатуу шанга байлдаанууд үргэлжэлһөөр. Дайсан болбол шэнэ шэнэ хүсэнүүдые асаржа байлдаанда оруулна. Нэгэ батальон немецкэ ябган сэрэгүүд 11 танкаар дэмжэгдэжэ Н-скэ частиин хамгаалжа байһан позицые 6 дахин атаковалаа. Дайсанай бүхы атаканууд гэдэргээ сохигдобо. Манай боецүүд 5 танк, нэгэ рото шахуу гитлеровецүүдые үгы хээ. Ондоо нэгэ участок дээрэ манай артиллериин буудалгаар 3 немецкэ танк гэмтээгдэжэ, 2 минометно батарей, дайсанай нэгэ батальон шахуу ябган сэрэг үгы хэгдэбэ.

* * *

Сталинградһаа баруун-хойгуур нэгэ участок дээрэ манай частьнууд эдибхитэ дайнай ябуулгануудые хэжэ, өөһэдынгөө позицие һайжаруулаа. Бусад участогууд дээрэ манай сэрэгүүд дайсанай ябган сэрэгүүдэй контратакые тогтоон бариһан байгаа. Манай нэгэ частиин боецүүдэй хамгаалжа байһан үндэрые гитлеровецүүд 10 дахин атаковалба. Тус байлдаанда дайсан болбол гансахан алуулжа 800 гаран солдат ба офицерээ гээһэнһээ гадна 27 пулемет ба 4 миномет гээһэн байна. Ябган сэрэгэй буугай буудалгаар 3 немецкэ самолет унагаагдаа. Манай боецүүд 2 ехэ буу, автомадууд, винтовконууд ба һомо хэрэгсэлые буляан абаба.

* * *

Моздогой оршондо манай частьнууд дайсанай танкнууд ба ябган сэрэгүүдэй атакые тогтоон бариба. Бронебойщик нүхэр Суворов гэгшэ 2 немецкэ танк гэмтээжэ, лейтенант Рылко гэгшэ танк буудаха буугаар дайсанай 3 танк үгы хээ. Бүхы дээрээ суудхын турша соо Н-скэ частиин боецүүд 7 немецкэ танк гэмтээһэн ба галдаһан, нэгэ рото шахуу гитлеровецүүдые үгы хэһэн байна.

* * *

Новороссийскһаа зүүн-урдуур дайсан болбол мэнэ һаяхан фронт дээрэ ерэһэн ябган сэрэгэй дивизие байлдаанда оруулаад нэгэ үндэрые хоёр дахин атаковалаа.

Гитлеровецүүдэй бүхы атакануудые манай сэрэгүүд тогтоон бариһан байгаа. Ехэ тактическа удхашанартай энэ үндэр тээшэ ороһон замууд дээрэхи тулалдаанда дайсан болбол 400 шахуу солдат ба офицерээ гээбэ. Манай боецүүд 5 миномет, 11 пулемет ба һомо хэрэгсэл буляан абаа. Плендэ абтаһан хүнүүд бии.

* * *

Алагдаһан немецкэ фельдфебель Георг Шустер гэгшэһээ Дюссельдорфдо һуужа байһан һамгандаа бэшэһэн ябуулжа үрдөөгүй бэшэгынь олдоо. Тэрэ бэшэг соонь: «Гансал шуһа алхалаата байлдаануудые хэһэнэйнгээ һүүлдэ бидэнэр нэгэ бага урагшаа дабшажа шадаабди. Мүнөө ородой метр газар бүхэниие ехэ олон хүнүүдээ алуулжа эзэлхэ болонобди. Эдэ болоһо байһан тулалдаануудай хатуу шангые бэшэгээр бэшэжэ болохогүй. Мүнөө болоһо байһан шэнги иимэ түбэг бэрхэшээлнүүдые юрдөө үзөөгүйбди гэжэ недондо жэлһээ хойшо Россида дайлалдажа байһан солдадууд хөөрэнэ. Ородууд халтад гэхэдээ бидэнэртэй гар тулалдаа хэдэг юм. Үсэгэлдэр манай рото 46 хүнүүдээ гээгээ... Бидэнэрэй нерв сашадаа тэсэхээ болео. Энээндэ гайхаташье юумэгүй. Үдэрһөө үдэртэл гээлтэдэ орожо байнабди...» гэжэ хэлэгдэнэ.

* * *

Войсенфельсдэ һуужа байһан Иоганна Рохе гэгшэһээ немецкэ солдат Гейнцу гэгшэдэ бэшэһэн бэшэгые дооро тунхаглахада иимэ байна: «Мүнөө манай эндэ олон ород эрэ хүнүүд, эхэнэрнүүд ба үхибүүд хүдэлмэрилжэ байна. Эдэнэр бидэндэ ехэ дурагүй, али арга олдохолоорынь бодхуултана. Хоер неделиин саада тээ господин Куштбах гэгшэ Винбергердэ хоер ородуудые баряа. Фрайбургын хажууда нэгэ лесник лагерьһаа тэрьедэһэн хэдэн ородуудые бариха гээ, теэд тэдэнь эсэргүүсэлтэ үзүүлһэн байна. Энэ неделидэ манай Вахмистр нэгэ һуурин газарһаа тэрьедэһэн 2 ород басагадые бариад резина ташуураар сохибо».

Советскэ Союз дотор

Чкаловска областиин Большевистскэ МТС-эй комбайнер орденто нүхэр Варакин Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө тэмсэн „Сталинец" гэжэ 2 комбайн угсаруулан хүдэлмэрилжэ 3.000 гектар орооһото таряа хуряаһан ба 3.763 килограмм горючи арбилһан байна.

* * *

Сталинабадта Таджикистанай Научно-Медицинскэ обществын ба госпитальнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй оборонно сесси болобо. Профессор, врач, химик ба бусад мэргэжэлэй научна хүдэлмэрилэгшэд сэрэгэй медицинэ ба дайнай үедэ арадай элүүрые хамгаалгада зорюулагдаһан элидхэлнүүдые хэбэ.

* * *

Москва-Волга каналай паротеплоходуудай 21 судовой команда түлишэдэ ехэ арбилалта хэһэнэйнгээ түлөө шагнагдаа. „Гражданка", „Стаханов", „Шевченко" ба бусад пароходуудай коллективүүд һара соо хэдэн арбаад тонно горючи арбилба.

* * *

Чкаловска областьдо Осоавиахимай районно ба городской соведүүдэй түрүүлэгшэнэр ба ПВХО-гэй командир—инструкторнуудай лагерна таталга амжалтатайгаар дүүрэбэ. Областиин 47 районой түлөөлэгшэд таталгада хабаадаа. Тэдэнэрэй олонхинь отлична сэгнэлтэнүүдые абаһан байна.

* * *

Джалал-Абадска областиин Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд шубуу үсхэбэрилгын фермэ байгуулаа. Тэдэнэр курятник бариһан, тахяануудые асарһан, тэжээл бэлэдхэһэн ба шубуудые өөһэдөө харууһална. Фермын бүхы продукци Улаан Армида эльгээгдэнэ. Тэрэшэлэн областиин бусад колхозуудай залуушуул фронтын ба госпитальнуудай хэрэгсэлнүүдтэ зорюулан шубуу үсхэбэрилгын фермэнүүдые байгуулжа эхилбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Тронхеймдэ онсо бэрхэ байдалтай болобо

СТОКГОЛЬМ, октябриин 6. (ТАСС). Норвегидэхи германска комиссар Тербовенэй гаргаһан захиралтын ёһоор, Тронхеймскэ провинцида онсо бэрхэ байдал мүнөөдэрһөө эхилэн соносхогдонхой. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ: һүүлэй үедэ Тронхеймдэ ба далайн эрье шадар саботаж хэхэ ябадал олошоржо байһан дээрэһээ болоно. Энэхи зон саботаж хэһэн хүнүүдтэ туһаламжа үзүүлжэ байгаа гэжэ тус захиралта соо хэлэгдэнэ.

Энэ приказай ёһоор, үдэшын 7 часһаа үглөөнэй 5 час хүртэр хүн зон газаа гаража ябаха ёһогүй; тусхай зүбшөөрэлгүйгөөр хэншье һаа гэртэһээ гараха эрхэгүй; кино ба театрнууд хаагдахань; алиба суглаанууд хоригдоо; энэ захиралтые эбдэһэн хүнүүд сүүдтэ үгтэхэ болоно.

Американска корреспондентын асуудалнуудта нүхэр Сталинай үгэһэн харюунууд английска ба американска хэблэлдэ толилогдоо

ЛОНДОН, октябриин 6. (ТАСС). Английска газетэнүүд болбол Ассошиэйтед Пресс гэдэг американска агентствын корреспондентын асуудалнуудта нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюунуудые үргэнөөр тунхаглана. «Дейли телеграф энд морнинг пост» гэдэг газетэ хадаа «Сталин болбол союзнигуудай зүһөө хүсэдөөр ба саг болзор соонь туһалхые эринэ. Хоёрдохи фронт тон түрүүшын удхатай байна»—гэһэн гаршагтайгаар тус харюунуудай текстые эхин хуудаһан дээрэ толилбо. «Ньюс кроникл» газетэдэ нүхэр И. В. Сталинай харюунууд хадаа: «Хоердохи фронт тон түрүүшын удхатай байна гэжэ Сталин хэлэнэ» гэһэн гаршагтайгаар хэблэгдээ. «Дейли Экспресс» газетын үгэһэн гаршагые нэрлэбэл: «Сталин болбол союзнигуудай үгэжэ байгаа туһаламжые критикэлнэ. Гансал юумэ эригдэнэ гэбэл: таанар уялгануудаа саг болзор соонь хүсэдөөр дүүргэгты. Мүнөө хүртэр туһаламжынь ашаг багатай байба». «Таймс» гэдэг газетэдэ нүхэр Сталинай харюунуудай текстнь «Россиин хүндэ байдалые хүнгэлхэхэ» гэһэн гаршагтайгаар үгтэбэ.

Британска радиотунхаглалгын компани болбол Ассошиэйтед Пресс гэдэг американска агентствын корреспондентын асуудалнуудта нүхэр Сталинай үгэһэн харюунуудай текстые хүсэдөөр дамжуулһан байна. Эдэ харюунууд болбол мүн тэрэшэлэн английска информациин министерствын мэдээсэл соо үгтэһэн байха юм.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 6. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс гэдэг американска агентствын корреспондентын асуудалнуудта нүхэр И. В. Сталинай үгэһэн харюунуудые американска газетэнүүд өөһэдынгөө эхин хуудаһануудай дээрэ тунхаглана. Эдэ харюунууд тэрэшэлэн бүхы томо томо американска агентствонуудаар ба радио компанинуудаар дамжуулагдаһан байха юм. Элитэ американска журналистка Дорроси Томпсон гэгшэ радиогоор дамжуулһан тайлбарилга соогоо «Советскэ Союз болбол сэрэгэй хэлхээ холбоо байгуулжа дай хэхэ ябадалай ушар удхые ойлгоно. Англо-советско-американска бата бэхи союз болбол дайн сэрэгтэ түргэнөөр илаха ябадалые хангажа шадаха. Советскэ Союз болбол сэрэгэй холбоо барисаа хэжэ дай хэхые хүсэнэ, тэрэ хадаа союзнигуудынь өөһэдынгөө уялгануудые саг болзор соонь хүсэдөөр дүүргэхые эринэ» гэжэ заана.

Югославида үсэд шанга байлдаанууд болоно

ЖЕНЕВА, октябриин 4. (ТАСС). Эндэ абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, 5 неделиин турша соо 15.000 югославска партизанууд 60.000 хүн тоотой осиин державануудай сэрэгүүдтэй үсэд шанга байлдаануудые хэбэ. Банья Лука ба Боснийһоо хойгуур хадын хүндынүүдтэ байлдаанууд болоһон байна. Осиин державануудай сэрэгэй хүсэниинь партизануудай хүсэнһөө 4 дахин үлүү ехэ байгаа. Тиибэшье партизанууд болбол эзэмдэгшэдые хүнһэ хүшэр гээлтэдэ оруулба.

Партизануудта эсэргүү байлдаануудта нэгэ германска ба нэгэ итальянска дивизинүүд, мүн тэрэшэлэн Павеличын командалга доро усташнуудай отрядууд хабаадалсаба. Өөрынгөө эзэдэй приказаар Павелич болбол саботажнуудые угаа ехээр хэжэ байһан партизануудһаа Банья-Лукагай оршониие сэбэрлэхэ гэжэ захираһан байгаа. Бэһэлэгдээд байһан партизанууд сүмэ сохижо гараха гэхэдээ итальянецуудай тулажа байһан участогые шэлэһэн байгаа. Тэдэнэр хадаа итальянска үхэр буунуудые буляажа абаад тэрэниие дайсан тээшэ харуулжа буудаба. Осиин державануудай сэрэгүүд энэ байлдаануудта 6.000 солдадуудаа алуулжа ба шархатуулжа гээбэ. Партизанууд мүн лэ нилээд ехэ гээлтэдэ оросо. Гэбэшье тэдэнэр болбол хада уулаа хоргодожо шадаһан байна.

Норвегидэ антигерманскэ демонстраци

СТОКГОЛЬМ, октябриин 4. (ТАСС). Хэблэл газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Кенгсвингер ба Гьевик гэдэг норвежскэ городуудта хэдэн олон антигерманска демонстрацинууд болобо гэнэ. Немецкэ гэр байрануудай сонхын шэл тэһэ сохигдоо. Үйлсэнүүдтэ харгы зааһан немецкэ бэшэгүүд таһалагдажа хаягдаа. Нюуса плакадууд ба немецүүдтэ харша листовканууд нялагдаһан байна. Тиихэтэй хамта Шиен городто немецкэ солдадууд ба тэндэхи зоной хоорондо тулалдаан ба демонстраци болоһон тухай мэдээсэгдэнэ. Бүхы орон дотор хүн зониие олоор арестовалба.

Аляутска аралнууд дээрэхи дайнай ябуулга

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 4. (ТАСС). США-гэй Уһан Сэрэгэй министерствын мэдээсэлэй ёһоор, американска сэрэгүүд хадаа флодой дэмжэлгэтэйгээр Андриянова аралнууд дээрэ (Аляутска аралнууд) позицинуудые эзэлһэн байна. Японтон ямаршье эсэргүүсэлтэ хэбэгүй. Эдэ аралнуудай аэродромууд дээрэһээ американска авиаци ниидэжэ ябуулгануудаа хэнэ. Сентябриин 30-най үдэр американска авиаци болбол Кыска гэдэг гаваньда байһан японско корабльнуудые бомбодоһон байна. Бомбонуудай сэхэ туслаһанай эсэстэ пароходууд дээрэ ба дайсанай лагерьнуудта хэдэн олон түймэр шатаһан байна. Американска самолетууд бараандаа базанууд дээрээ бусажа ерээ.

Андрияновка гэдэг бүлэг аралнууд, тэдэнэй дунда Танага, Канага, Адак ба Атка гэдэг аралнууд Кыска аралһаа зүүнтээ 125 милиһээ эхилээд зүүн зүг тээшэ 250 мили утатай юм.

Англо-германска байлдаан

ЛОНДОН, октябриин 6. (ТАСС). Авиациин министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин 6-ай һүни английска бомбардировщигуудай томохон соединени Баруун Германиин элдэб олон объектнүүдтэ добтолго хэбэ. Тиихэдэ 10 самолет өөрынгөө базада бусажа ерээгүй.

Чехословакида болоһон саазалга

ЖЕНЕВА, октябриин 4. (ТАСС). Чехословакида гитлеровскэ террор урда мэтэ галзуугаар хэгдэнэ. Һаяхан Прагада 10 чех хүн «германска империдэ эсэргүү ябуулга хэһэнэй түлөө» гэһэн гэмнэлтээр саазалагдаа. Эдэ саазалагдагшад хадаа булташа чешскэ интеллигенциин дундаһаа гараһан хүнүүд. Чехословакида гитлеровецүүдэй хэжэ байгаа саазалалта болбол чешскэ арадые ба түбхын түрүүшэ тэрэнэй интеллигенциие саг үргэлжэ үгы хэхэ тухай гитлерэй захиралтые сэхэ дүүргэһэн ябадал болоно.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

МАЛАЙ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ халуун хүдэлмэриин хаһа эхилбэ. Манай республикын колхозуудай хамтын үхэр малынь үбэлэй дулаан байрадаа орожо, үбһэ тэжээл эдихэ сагынь холо бэшэ болоо. Энээнэй дашарамда сэрэгэй үеын байдалда үнгэрэгдэхөө байгаа хоёрдохи үбэлдэ бэлэдхэхэ шухала зорилго колхозуудай үмэнэ табигдана. Октябрь болбол энэ зорилгые бэелүүлхын тулада шиидхэхы шанартай һара болохо байна.

Дайнай үеын байдалда үбэлэй хүйтэниие түтэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тулада, колхозно малажалые сааншадаа улам ехээр хүгжөөхын тулада, колхоз бүхэн адуу малаа тобир таргаар ондо оруулха ябадалда үргэн ехэ бэлэдхэл хэхэ, малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада шухала хэрэгтэй условинуудые байгуулха болоно.

Үбэлэй сагта нарай малые гарзаа хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ ба малайнгаа тоо толгойе олон болгожо тэдэнһээ ашаг олзо ехээр оруулхын тулада колхозуудта ба совхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие дүүргэхэ тушаа октябриин 1-һээ эхилэн ноябриин 1 хүртэр нэгэн һарые соносхоно гэжэ дурадхаһан республикын хэдэ хэдэн колхозуудай комсомольско эхин организацинууд гайхамшаг һайн үүсхэл гаргаһан байгаа.

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обком тусхай шиидхэбэри гаргажа, колхозно комсомолецуудай энэ патриотическа үүсхэлые һайшааһан байха юм. Партиин Обком өөрынгөө тогтоол соо колхозуудта юу хэхэ хэрэгтэй байһыень эли тодоор заажа үгэбэ.

Бүхы АЗО-нуудай, зоотехнигууд, ветеринарна врачнууд ба зооветучастогуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго хадаа энэ нэгэн һарые һайнаар эмхидхэжэ адуу малаа тобир тарганаар ондо оруулхын тулада бүхы хүдэлмэриие саг болзор соонь бүтээхэ хэрэгтэ хүдөө нютагуудтахи комсомольско организацинуудта али бүхы туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Хэрбээ бидэнэр малай үбэлжэлгэдэ эгээ мүнөө эртэнһээ бэлэдхэхэгүй хадаа адуу малдаа гарза гай ушаруулхамнай холо бэшэ. Тиимэ ябадал неронто зарим колхозуудта үзэгдэһэн байгаа гэбэл: Закаменай аймагай «Босвик» артельдэ үбһэ һолоомоор дутамаг ба байра байдалынь муу байһан дээрэһээ нилээд олон үхэр мал үхэһэн байгаа.

Мүнөө жэлдэ тиимэ ушар гараха ёһогүй. Ерэхэ жэлдэ малажалай продукциие ехэ болгохын тулада хамтынгаа малда садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ хангаха тухай колхоз бүхэн мүнөөдэрһөө эхилэн оролдолго гаргаха ёһотой.

Энэ угаа шухала хэрэгтэ комсомолецууд ба залуушуулай эдибхи хэшээл гаргажа байһаниинь тон һайн. Республикын колхозуудта комсомольско-залуушуулай бригаданууд ба фермэнүүд байгуулагдажа тэдэнэр хамтынгаа малай һүргүүдые олошоруулан үсхэхэ тушаа эрхим жэшээ харуулна.

Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэнь гол түлэб залуушуул ба комсомолецууд хүдэлмэрилнэ, тиин 1942 оной адуу мал үсхэбэрилхэ пүрэнэй түсэб мориной бэшэнээрээ холо үлүү гартаа дүүргэгдээ. Энэ колхозойхид 300 хони ямаа ба 30 гаран гахайнуудые түсэбһөө гадуур үсхэжэ байна. Тэрээнһээ гадна 1943 оной мяханай тушаалгада аванс болгон 20 толгой үхэр пүрэндэ тушаагдаба. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэнэ. Үбһэ тэжээл дутамаггүй ехээр бэлэдхэгдээ. Түсэбһөө гадуур 200 гектар сабшалангай үбһэ хуряажа абаа. Тэндэ силос, ногоон һолоомо ба турнепс элбэг ехэ бии.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадһаа жэшээ абажа хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ энэ колхозой фермын хүдэлмэришэд үбэлдөө малайнгаа байха байра байдалыень һэлбэн заһажа ба дулаалжа байнад. Бии бүхы малынь бултадаа дулаан байраар хангагдаха юм.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд эршэтэй шангаар ажаллана. Энэ колхозой эдир залуу патриодууд бултэртэ үхэрэй фермые өөһэдынгөө гарта абаһан байна. Немецкэ булимтарагшадтай дайн байлдаанда шархатаһанайнгаа һүүлдэ колхоздоо бусажа ерэһэн Ашата Аюшеевые тус фермые даагша болгоһон байгаа. Уланги комсомолец Аюшеев хадаа фермэ дээрэхи ажалаа тон һайнаар табиба. Үхэр малай тоо толгойе олошоруулха түсэбөө энэ фермэ дүүргэхэ дүтэлөө. Энэ жэлдэ һү һааха түсэбөө 103 процент гүйсэдхэһэн ба һү тушаалгые хүсэд дүүргээд байна. Тус фермын малшад өөһэдынгөө хүсөөр 72 гектар сабшалангай үбһые хуряажа абахаһаа гадна, түсэбэй ёһоор 500 тонно силос дарахын оронд 550 тонно дараба.

Энэ фермэ дээрэ малшад эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилнэ, тэдэнэй дунда илангаяа һаалишад Нимаева, Аюшеева, Доржиева гэгшэд эрхим ажалаараа шалгаран хүн бүхэн һү һааха түсэбөө 125 процент дүүргэһэн байна. Тэндэ малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл һайнаар ябуулагдана.

Республикын колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл тон хангалтагүй байһан мүнөө үедэ манай республикын комсомольско организаци энэ хүдэлмэриие октябрь һара соо түгэс дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаад байна гээшэ.

Энэ нэгэн һарын турша соо комсомолецууд ба залуушуулай туһаламжатайгаар газартаряаланай органууд, зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд фермын малшадые үргэнөөр хабаадуулан үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые һайнаар дүүргэхэ ёһотой.

Мүнөө эхилээд байһан энэ нэгэ һара соо юу хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ: түбхын түрүүндэ үхэр малаа бүдүүн тэжээлээр хангаха шухала. Тиихэдээ бүхы һолоомоёо суглуулжа абаад сомохо хэрэгтэй. Ерэхэ үбэлэй турша соо адуу малдаа эдюулхэ үбһэ тэжээлэй 40 процентһээ бага бэшыень фермэнүүдтэ асаржа хадагалха болоно. Үбһэ тэжээлые гаргашалхын түлөө харюусалгатай хүнүүд—фуражирнуудые колхозуудай правленинүүд олоһо табиха уялгатай.

Колхозуудай адуу малайнь байра байдалые үшөө дахин шалгажа үзөөд, тэндэ хүсэд һайн дулаалалга хэхэ шухала.

Үбһэ тэжээлые гамтайгаар ба арбитайгаар гаргашалхын тулада бүхы малдаа кормушкануудые хэхэ, тэжээл буйлуулхын тулада хэрэглэгдэхэ хэрэгсэлнүүдые түхеэрхэ хэрэгтэй. Фермэ, бригада, гүүртэ бүхэндэ запас түлеэ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Мүн тэрэшэлэн мори сарнуудые хүллэхэ-хомут тоног, шарга тэргэ ба аргамжа дээһэ түхеэрхэ шухала. Зоотехническэ объектнүүдые шэнээр бариха ушар гараад байгаа һаань, тэндэ комсомольско залуушуулай барилгын бригадануудые бии болгожо дархан хүдэлмэриие түргэн темпээр ябуулха зэргэтэй.

Фермэ дээрэ ажаллаха бригадануудые хүшүүдээр бүридхэхэ тухай оролдолго гаргажа, тэндэ эрхим һайн комсомолецууд ба залуушуулые эльгээгээд комсомольско залуушуулай фермэ, бригада, гүүртэнүүдые бии болгохо шухала. Зооветспециалистнууд болбол энэ нэгэн һарын турша соо фермын хүдэлмэришэдые ажалһаань таһалангүйгөөр тэдэнэй дунда семинарнуудые үнгэргэжэ үбэлэй сагта үхэр малаа хайшан гэжэ харууһалха тухай заабаринуудтай танилсуулха ёһотой.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ тушаа нэгэн һарада орохо зуураа АЗО-нууд ба зооветспециалистнууд болбол энээнһээ хойшо адуу малаа олошоруулан үсхэхэ тухай үнэн зоригоо табижа хүдэлмэрилхэ ябадалые түйлаха болоно. Агуу Октябрьска социалистическэ революциин ойе хүсэд һайнаар угтахын түлөө малшадай дунда социалистическэ мүрысөөниие тон үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Нүхэд колхознигууд! Хамтынгаа адуу малаа садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ бэлэдхэе! Шэнэ төлнүүдые нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр тэжээжэ мал болгое! Игэжэ фронтдоо мяха, тоһо ба арһа ноһо элбэг ехээр үгэхэ ёһотойбди.

А. ВИНОГРАДОВ.

Харюусалгата редакторай орлогшо Ц. ГАЛСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам редактора—3-44 (2 зв.); секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—5-07.

Н—3088

Типография государственного газетного издательства при СНК БМАССР.